

Верховний
Суд

Право неплатоспроможності на шляху до ЄС

В'ячеслав Пєсков
Суддя Верховного Суду

Київ
22 травня 2026

Загальне регулювання права неплатоспроможності ЄС

- ✓ Acquis communautaire (фр. «надбання спільноти», АКІ) – це сукупність спільних прав, обов'язків, правових норм, рішень судів та політик ЄС, які зобов'язані приймати всі держави-члени
- ✓ Розділ 23 «Судова влада та основоположні права» Кластеру 1 «Основи процесу вступу»
- ✓ Регламенти (норми прямої дії) і директиви (імплементація на національному рівні):
  - ✓ Регламент №848/2015 (транскордонне банкрутство)
  - ✓ Директива №1023/2019 (превентивна реструктуризація)
  - ✓ Директива, що гармонізує окремі аспекти права неплатоспроможності №2026/799
    - Преамбула – 83 пункти; основний текст - 57 статей

Спiрнi правочини

- ✓ Правовi дiї в розрiзi спiрних правочинiв - будь-яка свiдома поведiнка + це дiї контрагента боржника або третiх осiб
- ✓ Полегшення тягаря доведення на користь сторони, що стверджує про iх нiкчемнiсть, оспорюванiсть або невиконуванисть
- ✓ Конгруентне/неконгруентне покриття (вiдшкодування)
  - Конгруентнiсть (лат. congruens – вiдповiдний, узгоджений) – це стан гармонiї, а в широкому сенсi – вiдповiднiсть або адекватнiсть чого-небудь
  - Приклади неконгруентного покриття: завчасна оплата, задоволення вимоги незвичним способом оплати, подальше забезпечення ранiше незабезпечених вимог, визнання спiрних вимог. Негативнi наслiдки для контрагента-лише у випадку, якщо кредитор знав про стан неплатоспроможностi боржника

Спiрнi правочини

- ✓ Загальнi наслiдки для контрагента: повернути в натурi або сплатити грошi. Правила про повернення поширюються на спадкоємцiв, унiверсальних правонаступникiв з правом розширити це коло нацiональним законодавством
- ✓ Тест на конгруентнiсть не застосовується у випадку отримання справедливого вiдшкодування/у випадку звичайної операцiйної дiяльностi + умова, що така операцiя має принести вигоду боржниковi, а не третiй особi. Виплата працiвникам є нормальною у випадку виплати протягом 3 мiсяцiв з моменту виконання роботи
- ✓ Оплата дочiрньою компанiєю боргiв материнської компанiї третiй особi не є автоматично спiрним правочином
- ✓ Презумпцiя обiзнаностi заiнтересованої особи-контрагента боржника про незадовiльний стан останнього

Додаткова відповідальність службових осіб

- ✓ Обов'язок директорів повідомити про ознаки неплатоспроможності у період не більше 3 місяців зі звільненням від такого обов'язку, якщо керівник вчиняє дії щодо фінансового спасіння
- ✓ Цивільна відповідальність за неповідомлення суду про ознаки неплатоспроможності з компенсацією кредиторам
- ✓ Якщо особа повністю або частково відповідальна за борги компанії є можливим звільнення її від відповідальності з другим шансом за Директивою 2019/1023

Комітет кредиторів і арбітражний керуючий

- ✓ Якщо створення КК є фінансово не вигідним, то він не створюється
- ✓ Гарантії Держави аби КК представляв, як правило, кредиторів з різними інтересами, якщо серед кредиторів є працівники- вони повинні мати членів КК+ іноземні кредитори
- ✓ Відповідальність членів КК за умисел або недбалість
- ✓ Припинення членства у КК у випадку навмисної шкоди або істотної недбалості і відповідальність на рівні КК, якщо вони приймають рішення відносно майна боржника
- ✓ Максимальний доступ АК до широкого кола реєстрів у всьому ЄС та доступ суду до банківських рахунків боржника і третіх осіб; відповідальність перед кредиторами

Ліквідаційний продаж

- ✓ Має бути передбачено в національному праві продаж бізнесу Sale as a going concern (діючий бізнес) та продаж частинами
- ✓ Монітор як аналог АК
- ✓ Pre-pack як окреме провадження або частина основного
- ✓ Pre-pack proceedings до формального відкриття банкрутства щодо юридичних осіб та ФОП
- ✓ Аукціон – протягом 3 місяців
- ✓ Неможливість виключення найкращої пропозиції лише з мотиву пов'язаності

Висновки

- ✓ Адекватність правочину як критерій недійсності, наслідки для контрагента лише у випадку обізнаності про негатив
- ✓ Пом'якшення наслідків пов'язаності
- ✓ Відповідальність членів КК і розширення кола обов'язкових членів
- ✓ Відповідальність менеджерів з концепцією другого шансу
- ✓ Розширення прав АК з підвищенням відповідальності
- ✓ Введення нових стадій

Верховний
Суд

Дякую за увагу!